
DISKUSE

356.33:[616:616-06]-07

NĚKOLIK POZNÁMEK K PROBLEMATICE „VEDOUcíHO POŠKOZENÍ“

Podplukovník doc. MUDr. Jaroslav MAZÁK, CSc., VLVDÚ JEvP

K zajímavému článku s. plk. MUDr. C. Drbala ve VZL č. 1/1964, nazvanému „Současná problematika vedoucího poškození a jeho vlivu na třídní, odsun a léčení podle určení“, chci uvést několik poznámek.

Předně pokládám za velmi důležité, jestliže odborník v organizaci a taktice zdravotnické služby a jeden z vedoucích představitelů vojenského zdravotnictví upozorní na složitost něčeho,

co skutečně složité je. Takový postoj k problému je jistě prvním předpokladem jeho věcného rozboru a v příznivém případě i jeho účinného řešení. Je to tím závažnější, že tento postoj dlouho nebyl a v mnoha případech z různých důvodů ani dnes není v našich podmínkách obvyklý.

Již v samé přípravě zdravotnického zabezpečení raketo-jaderné války skutečně poznáváme hluboký rozpor mezi předpokládanými úkoly a

existujícími nebo v budoucnu pravděpodobnými možnostmi. Teoreticky to dnes snad nikdo nepopírá. Opakovaně slyšíme, jak veliký ideologický dosah má tato skutečnost především u příslušníků zdravotnické služby. Zmíněný rozpor přináší současně velmi mnoho problémů odborných, které se s těmi ideologickými neoddělitelně prolínají. Ani zde není náhodné, že čím více kdo o věci ví, tím větší skepsi je vystaven. Jenom skepse ovšem není žádným řešením. Skepse a pasivita jsou tím horší, že dobrovolně uvolňují pole nejrůznějším názorům, které jsou odbornému rozboru problému často na škodu.

Jednou z objektivních a nezbytných tendencí v pokusech o řešení rozporu je **zjednodušování**. Počítá se přirozeně s jednodušším obsahem a rozsahem léčebné pomoci, s jednodušším materiálem a technickým vybavením polní zdravotnické služby, s jednodušším výběrem léčiv i diagnostických metod. Je úplně zbytečné rozvádět, proč to tak je. Je také marné chtít, aby to bylo jinak. Mechanické přenášení mírových zkušeností zdravotnické služby do polních podmínek prozrazuje neznalost základních vojenských rysů jaderné války.

Jedno je však důležité: umět oddělit a vždy znovu oddělovat od této objektivní potřeby zjednodušovat zjednodušování jiné, které je subjektivní, nesprávné a které nesměřuje k hlavnímu cíli. Toto druhé, subjektivní zjednodušení má velmi často ráz nedoceňování nebo přímého podceňování odborných medicínských stránek problému. Neprojevuje se to, bohužel, jenom v nesprávném statickém chápání „vedoucího poškození“. Spíše se žádné „vedoucí poškození“ vůbec nebere v úvahu, protože se s kombinovaným poškozením nepočítá. Alespoň ne v praxi našich cvičení. Subjektivní zjednodušování má však ještě mnoho jiných tváří. Patří k nim podceňování výzkumné a jakékoli odborné činnosti, ulpívání na určitých myšlenkových automatismech a rutinérství, rozptylování úsilí na nepodstatné

úkoly, stále nedostatečné odborné kontakty a málo efektivní koordinace a mnoho jiného.

Plk. MUDr. Drbal zcela správně klade v definici „vedoucího poškození“ důraz na klinickou dynamiku vývoje jednotlivých poškození. Mluví o poškození „**v dané fázi rozvoje** všeho komplexu patofyziologických změn prvořadném,“. Také v míru je vážným úkolem lékaře rozpoznat základní nemoc od komplikací a vedlejších nálezů, posoudit okamžitou výslednici jejich vzájemných vztahů, jejich závažnost z hlediska neodkladné léčby a další léčby a pokud možno jejich prognózu quoad vitam a quoad sanationem. V raketojaderné válce je však specifickým rysem hromadný a nárazový výskyt kombinovaných poškození a zvláštnost některých mechanismů poškození. Není třeba velké představivosti k pochopení, jak nesmírně těžký je úkol lékaře provést v polních podmínkách správně všechny diagnostické a léčebné úkony s ohledem na „vedoucí poškození“, pracuje-li v časové tísni a s „jednoduchými“ prostředky.

V jakém hlubokém protikladu s tím jsou mnohé naše organizačně taktické dedukce a nereálná plynulost a snadnost cvičných léčebně odsunových vztahů, jejich závažnost z hlediska neodkladných prozívek odborných znalostí zdravotnického personálu a jeho pracovní aktivizace, tak hledání optimálního uspořádání a vybavení léčebně odsunového systému.

Plk. MUDr. Drbal velmi správně poukázal na důležitý problém z hlediska jeho obecného pojetí a prakticky účelné terminologie. Je to výzva všem, kdo odpovídají za zdravotnickou připravenost. Problém „vedoucího poškození“ je vhodným modelem k rozvinutí skutečné spolupráce vojenských lékařských oborů. Jeho existence připomíná, že nelze již dále úkoly řešit jenom jako sestavování grafikonů dopravy a pouze pomocí základních aritmetických úkonů. Není dobré samoúčelně vycházet z předpokladů, které zatím nikdo nesplnil.